

Samenvatting Kleding en Sport DEF

Week 1: Sport

Info: Sport

Als je sport, dan gebruik je CLUKS: coördinatie, lenigheid, uithoudingsvermogen, kracht en snelheid. Een uitzondering vormen de denksporten, je bent dan geestelijk bezig.

Sporten doe je individueel of in teamverband. Het doel van sporten is om van de tegenstander te winnen. Elke sport kent spelregels waar alle spelers zich aan moeten houden. Anders is er geen eerlijke wedstrijd mogelijk. Wie zich niet aan de regels houdt, krijgt straf.

Een recreatiesporter sport voor zijn plezier. Topsporters moeten veel talent en een goede mentaliteit hebben. Topsporters trainen jarenlang keihard en ze moeten goed voor hun lichaam zorgen. Als topsport je werk is, ben je beroepssporter.

Elke vier jaar worden de Olympische Spelen (OS) georganiseerd. Er zijn zomer- en winterspelen. Het organiseren van de OS kost een land veel geld. Alle stadions moeten bijvoorbeeld gebouwd of verbouwd worden en hotels voor de sporters.

Meedoen is belangrijker dan winnen, is de Olympische gedachte. Het is voor sporters een grote eer om voor hun land uit te mogen komen. Een klein land kan door de OS erg bekend worden.

Alleen EF: De eerste Antieke Olympische Spelen werden 776 voor Christus gehouden. De godsdienst kwam op de eerste plaats bij deze Spelen en duurden vijf dagen. Er werden offers gebracht aan goden en processies gelopen. Het was ook een ontmoetingsplaats. Er werd ook gesport, zoals de lange sprint. Later kwam de vijfkamp er bij.

Alleen F: Voordelen van sporten zijn: zorgt voor ontspanning en is goed voor je gezondheid. Nadelen zijn: je kunt geblesseerd of gewond raken. Of er gebeurt een ernstig ongeluk. Fanatisme is ook een lelijke kant van sport. Fans, sporters, trainers of zelfs regeringen kunnen fanatiek en onsportief zijn.

Extra Info: Allerlei sporten

Er zijn veel verschillende soorten sporten:

- Atletiek is de oudste sport (de 'moeder alle sporten'), bijvoorbeeld hardlopen en verspringen.
- Balsporten kun je verdelen in doelspelen (bijvoorbeeld voetbal en hockey) en andere balsporten (bijvoorbeeld golf en honkbal).
- Behendigheidssport: je moet heel precies zijn. Bijvoorbeeld darten en snooker.
- Danssport, bijvoorbeeld stijldansen en breakdance.
- Denksport, bijvoorbeeld schaken en dammen.
- Krachtsport, bijvoorbeeld armdrukken en touwtrekken.
- Luchtsport, bijvoorbeeld vliegeren en ballonvaren.
- Motorsport, bijvoorbeeld autosport en karting.
- Paardensport, bijvoorbeeld paardenrennen en dressuur.
- Vechtsport, bijvoorbeeld judo en karate.
- Wandelsport, bijvoorbeeld snelwandelen en nordic walking.
- Watersport, bijvoorbeeld zwemmen en zeilen.
- Wielersport, bijvoorbeeld wielrennen en veldrijden.
- Wintersport, bijvoorbeeld skiën en schaatsen.

Week 2: Welke kleren dragen we?

Info: Welke kleren?

Mode wordt bedacht door modeontwerpers. Elke winter en zomer bedenken ze nieuwe collectie kleding.

Met kleren kun je laten zien wie je bent of wilt zijn. Kleding wordt ook gebruikt om mensen van elkaar te laten onderscheiden. Je kunt aan kleding zien tot welke groep iemand behoort, bijvoorbeeld gabbers, kakkers en gothics. Sommige geloofsgroepen hebben ook regels voor kleding. Denk aan hoofddoekjes en kleding voor monniken.

Veel kleding heeft een functie. Kleding kan je beschermen tegen regen, vuil, zon of kou.

Er is ook sportkleding. Voor elke sport heb je speciale kleding en vaak gelden er ook regels voor schoeisel. Soms beschermt deze kleding je, zoals een cap op je hoofd. Met een strak pak aan, ga je sneller als je schaatst, zwemt of hardloopt.

Voor een beroep heb je soms beschermde kleding aan, zoals brandweerkleding. Veel beroepen kennen een uniform, zoals soldaten en piloten.

Extra Info: Nog mooier?

Als je je hebt aangekleed kun je nog leuker maken met accessoires, zoals sjaals, handschoenen, beenwarmers, riemen, tassen en petten.

Kettingen, ringen, armbanden en horloges zijn sieraden. Een ring geven mensen soms aan elkaar, omdat ze bij elkaar willen horen. Sommige mensen hebben piercings en tatoeages.

Een bril draag je, omdat je die nodig hebt. Maar een bril kan ook een accessoire zijn.

Je haar is gezichtsbepalend en kun je op allerlei manieren knippen, kleuren en vormen.

Make-up wordt vooral door vrouwen gebruikt, vooral om er beter, jonger of minder moe uit te zien. Jonge meisjes proberen met make-up er juist ouder uit te zien.

Mensen gebruiken ook parfums en deodorants om zichzelf aantrekkelijker te maken.

Het geld dat uitgegeven wordt voor kleren, accessoires, sieraden, geurtjes en brillen varieert enorm. De prijs die je voor iets betaalt, heeft o.a. te maken met het materiaal waarvan het gemaakt is.

Alleen F: Tatoeages zijn een vorm van versiering waarbij inkt onder de opperhuid wordt gespoten met een naald. Een tatoeage kun je alleen met lasertechnieken verwijderen. Mensen laten nu vaak een tatoeage zetten, omdat ze het mooi vinden of om te laten zien tot welke groep ze behoren. Soms krijgen ze er later spijt van.

Week 3: Waar wordt kleding van gemaakt?

Info: Waar wordt kleding van gemaakt?

Kleding wordt gemaakt van bijvoorbeeld katoen of wol, dat zijn natuurlijke stoffen. Meestal komt wol van schapen, maar ook konijnen, geiten, paarden, jaks en alpaca's worden gehouden om hun 'wol'.

Er zijn veel verschillende schapen en iedere soort levert zijn eigen soort wol, zoals angora, mohair en kasjmier. Wol houdt de kou goed tegen en kan veel vocht opnemen zonder nat aan te voelen. Wol wordt vooral gebruikt voor kleding, tapijt, dekens en als isolatiemateriaal.

Katoen komt van de katoenplant. De pluizenbollen worden nu meestal met machines geogst. Vroeger moesten die met de hand geplukt worden. Om katoenplanten te laten groeien is veel kunstmest nodig en worden veel bestrijdingsmiddelen gebruikt. Dat is slecht voor het milieu.

Kunststoffen lijken op natuurlijke stoffen, maar worden in fabrieken gemaakt. De belangrijkste grondstoffen zijn steenkool en aardolie. Voorbeelden van kunststoffen zijn: nylon, viscose, polyester en polyamide. Meestal draagt kleding van natuurlijke materialen prettiger. Deze kleding ademt beter en neemt beter vocht op dan kleding van kunststoffen. Kleding van kunststoffen is meestal goedkoper. Soms wordt er elastiek mee geweven in de stof, dat is elasthan. Er worden steeds meer kunststoffen gemaakt die goede eigenschappen hebben.

In elk kledingstuk zit aan de binnenkant een etiket. Daarop staat het wasvoorschrift en van welk materiaal de kleding is gemaakt.

Alleen F: In het zuiden van de Verenigde Staten werd veel katoen verbouwd. Landeigenaren hadden veel land waar slaven werkten. De winst van de katoen verdween in de zakken van de landeigenaren.

Extra Info: Andere grondstoffen

Hennep en vlas zijn planten. Van hennep wordt canvas gemaakt. Dat is een sterke stof voor bijvoorbeeld tenten en zeilen. Van vlas wordt linnen gemaakt. Een nadeel van linnen is dat het snel kreukt.

Leer is meestal gemaakt van koeien- of varkenshuiden.

Alleen EF: *In Nederland is leer van beschermde dieren verboden, maar dat is niet overal zo. Er kan veel geld mee verdiend worden.*

Bont is ook huid van dieren, maar dan met vacht. Echt bont is warm en isoleert heel goed. Veel mensen zijn tegen het gebruik van bont.

Rubber wordt gemaakt uit latex, dat als sap uit de rubberboom komt.

Regenlaarzen worden van rubber gemaakt.

Fair Trade betekent: *eerlijke handel*. Fair Trade kleding is niet gemaakt door kinderen. Ook volwassen mensen worden in Fair Trade fabrieken goed behandeld.

Alleen F: De keuze voor het materiaal hangt af van het doel waar de kleding voor gebruikt wordt. Ontwerpers en merken houden rekening met de wensen en de keuzes van 'hun' publiek. Dan wordt er iets gemaakt wat bij dat publiek past.

Week 4: In de mode

Info: Hoe wordt kleding gemaakt?

1. Het maken van kleding begint met het maken van grote lappen stof. Een lap stof wordt gemaakt van natuurlijke vezels of kunststofvezels. Met de draden wordt een lap stof (textiel) geweven of gebreid.
2. De stoffen worden bewerkt: geverfd, gebleekt en krimpvrij of brandwerend gemaakt.
3. Het ontwerp en model van kleding is heel belangrijk. Modeontwerpers tekenen een model. Hiervan wordt een patroon gemaakt. Met het patroon wordt een proefmodel gemaakt. Als het proefmodel goed is, gaat de fabriek de kleding maken.
4. Het patroon wordt dan uit stof gesneden.
5. Met een naaimachine worden de losse delen in elkaar genaaid. Ook komen er founituren (extra versieringen of knopen) op de kleding. Veel fabrieken staan in arme landen, daar zijn de lonen laag.
6. Als de kleding klaar is, wordt het gestreken of gestoomd. Finishen (afwerken) noem je dat. Dan wordt de kleding verpakt in kartonnen dozen of opgehangen aan een kledinghanger.
7. Dan gaat de kleding op transport. Die wordt vervoerd met zeeschepen of vrachtwagens. De kleding wordt daarna verkocht in de winkels.
8. Als je kleding nog goed is, maar het is te klein of uit de mode, kun je de kleding inleveren. Het wordt dan tweedehands kleding voor anderen.

Extra Info: Technieken

Voor het maken van stof worden verschillende technieken gebruikt. Je kunt draden weven, breien en haken.

Weven doe je met draden op een weefgetouw.

Met twee breinaalden en een bolletje wol kun je breien. De dikte van de breinaald en de wol bepaalt hoe grof of fijn de breilap wordt. Er zijn ook breimachines.

Met een haaknaald en een bolletje wol kun je haken. Haken is altijd handwerk.

Met een naald en een draad kun je naaien. Kleding maken gaat sneller met de naaimachine.

Kleding en schoenen kun je ook verbinden met sterke lijm. De lijm moet sterk, flexibel en wasbestendig zijn.

Bij patchwork worden lapjes stof aan elkaar genaaid. De lapjes hebben vaak verschillende kleuren, vormen en patronen.

Week 5: Kleding uit andere landen en andere tijden

Info: Hoe zag kleding er vroeger uit?

In de *prehistorie* werden gedode dieren opgegeten en de dierenhuiden werden gebruikt als kleding. De kleding beschermde de mensen tegen regen en kou.

In de *Romeinse tijd* hebben mensen stoffen uitgevonden. Men kende maar twee kledingstukken: een soort kleed en een mantel. De kledingstukken werden op verschillende manieren gedragen. Aan de kleding kon je zien hoe rijk iemand was.

In de *middeleeuwen* trokken de mensen eerst een onderhemd aan. Daarover een onderkleed met lange mouwen. De bovenste laag was een versierd overkleed. De kleding werd met een koord om het lichaam geknoopt. Later was de kleding bij vrouwen boven strak en steeds wijder naar onderen. De mannen droegen korte jasjes en een broek die leek op een maillot.

In de *Gouden Eeuw* werden er dure stoffen gebruikt, zoals zijde, fluweel en brokaat. De kleding werd wijder. Vaak droegen de mensen een grote kraag om hun hals. Hoe mooier de kraag, hoe rijker je was.

De *Franse Tijd* wordt ook wel de Pruijktijd genoemd. De heupen van de vrouwen moesten breed lijken door hun kleding. Mannen droegen een driedelig pak met een kniebroek. De kleding had veel versiersels en de schoenen hadden hakken. Er werd ook veel make-up gebruikt. Nieuw was de aparte mode voor kinderen.

Extra Info: De Moderne Geschiedenis

In de *negentiende eeuw* ging het maken van kleding door de uitvinding van de naaimachine steeds sneller. Hierdoor kwam er confectiekleding: kleding die in grote hoeveelheden tegelijk werd gemaakt. De kleding was eenvoudig, dus geen blingbling meer. En er was voor het eerst een modeshow.

Begin *twintigste eeuw* was er vooral vrouwenmode. Vrouwen droegen een korset. Tijdens en na de *Eerste Wereldoorlog* droegen arbeiders een pet en rijkere mannen een hoed. Na die oorlog kwam het mantelpakje voor de vrouwen. Kleding die voor mannen en vrouwen hetzelfde is, noem je unisekskleding.

Tijdens de *Tweede Wereldoorlog* was de kleding op de bon. Je moest zuinig zijn op je kleding.

Vanaf 1960 gaan steeds meer vrouwen broeken dragen.

De spijkerbroek wordt sindsdien door veel mannen en vrouwen gedragen.

De mode wordt bepaald door modeontwerpers en modebladen, maar ook door popsterren en filmsterren. In onze tijd draag je vaak wat je zelf leuk vindt.